

FINANSSIKRIISISSÄ JA ILMASTOKRIISISSÄ PALJON YHTEISTÄ

Ennusmerkit olivat pitkään näkyvissä. Jotkut alan tutkijat näkivät sen tulevan. Varoitukset annettiin hyvissä ajoin. Kuitenkin kriisi yllätti.

Finanssikriisi iski lujaa, perusteellisesti ja globaalisti. Vaikutukset tuntuivat kaikkialla yhteiskunnassa. Ilmastomuutoksessa voi käydä samoin. Lisäksi se vaikuttaa kaikkien elinolosuhteisiin. Paljon on pelissä.

Lyhytnäköisyys kaataa systeemin.

Varoitukset jäivät lyhytnäköisen toiminnan varjoon. Raha ohjautui kohteisiin mistä sijoittaja sai suurimman vipuvaikutuksen. Ja välittäjä suurimman korvauksen. Haettiin mahdollisimman paljon voittoa mahdollisimman pienellä, tai olemattomalla, omalla investoinnilla. Rahaa ohjattiin siis sinne missä rahalle, ei välttämättä yritykselle itselleen, saatiin parhain tuotto. Tämän seurauksena talousjärjestelmä on sekasorron tilassa.

Ilmastojärjestelmäkin on epäjärjestyksessä. Poliitikkojen siunauksella teollisuuteen on investoitu paljon. On toivottu lisääntyvää kulutusta ja kasvavia voittoja. Harva on pysähtynyt katsomaan miten nykyinen vaikuttaa tulevaisuuden elinolosuhteisiin. Se on ymmärrettävää. Yleisesti hyväksytyjä käytäntöjä on vaikea kyseenalaistaa. Vielä vaikeampaa on toimia niistä poiketen.

Kokonaisuutta vaikea hahmottaa

Finanssijärjestelmä on iso, monimutkainen ja vuorovaikutteinen systeemi. Samoin ilmastojärjestelmä. Järjestelmää kokonaisuutena on vaikea hahmottaa. Tekijöitä on paljon. Kaikki vaikuttaa kaikkeen. Syy-seuraus suhteet saattavat jäädä epäselviksi. Oman toiminnan kokonaisvaikutusta ei ole osattu/haluttu nähdä. Hämmennystä lisäävät lukuisat "asiantuntijat". He ovat usein tiedemiehiä äänekkäämpiä ja vakuuttavampia.

Globaalin vaikuttavuuden haasteet

Sekä finanssikriisi että ilmastokriisi todistavat maailman nykyään olevan globaali. Oikeasti. Pelaajia on monta. Niin on myös pelisääntöjä. Päätöksenteko on valloista. Vedetään kotiinpäin. Vastuuta pakoillaan tai yritetään siirtää toisille. Kaikki kärsivät. Varsinkin kehitysmaat. Sivusta seuraajana on vaikea ymmärtää että kaikilla osapuolilla perimmiltään kuitenkin lienee sama tavoite: hyvien olosuhteiden turvaaminen.

Aika soveltaa varovaisuusperiaatetta

Oletusarvona on, että maailmantalous toipuu. Näin pitääkin. Elvytysrahaa on pumpattu hillittömiä määriä. Suomessakin, vaikka finanssikriisin ei ensin pitänyt koskettaa meitä. Ilmastomuutoksenkaan ei oleteta runtelevan Suomea yhtä pahasti kuin monia muita maita. Ero finanssikriisiin on, että ilmastokriisin yllättäessä elvyttäminen voi olla jo liian myöhäistä. Peruuttamattomia muutoksia kun ei saa käännettyä rahallakaan. Tämän takia on hyvä soveltaa varovaisuusperiaatetta. Tämä tarkoittaa että ryhdytään toimenpiteisiin ennen kuin vahinko on päässyt tapahtumaan.

Edessä toimintatapojen muutos

Finanssikriisin elvyttämiseksi ja uuden estämiseksi G20 maat aikovat mm. uudistaa finanssimarkkinoiden säännöstöä ja valvontaa. Yhteistyötä lisätään. Läpinäkyvyyttä tavoitellaan. Finanssimailman toimintatavat tulevat muuttumaan. Ilmastomuutoksen hillitsemiseenkin tarvitaan toimintatapojen muutosta. Tavoite on tuntuvasti vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Siihen tarvitaan maailmanlaajuinen sopimus. Uusia määräyksiä. Keppiä ja porkkanaa. Paljon luovuutta. Ja välitöntä toimintaa.

LÄHTEET

<http://www.franceonu.org/spip.php?article2989> 15 November 2008 - Declaration of the Summit on Financial Markets and the World Economy

Eeva Lennon, Kutistakaa pankit, Talouselämä 14/2009, s40.

www.toivoajatuspaja.fi/mp/db/file_library/x/IMG/32177/file/Ruletti_250309.pdf Onnenpyörä vai venäläinen ruletti , Finanssikriisi 2008–2009. Tausta, kulku ja seuraukset.

Kirjeenvaihto Emer.prof. Juhani Rinne – Mia Lohman, Helmikuu-Huhtikuu 2009

Muutamme ilmastoa - Ilmatieteen laitoksen tutkijoiden katsaus ilmastonmuutokseen. Päätoimittaja Heikki Nevanlinna, Karttakeskus 2008.

Toiviainen Pasi, Ilmastonmuutos nyt, muistiinpanoja maailmanlopusta, Otava 2007

Lynas, Mark, Oväder, Ordfront 2004

<http://www.swc.se/klimathuset/Klimatskola.html> KLIMATSKOLA

www.fmi.fi, information about climate change and greenhouse gases

www.manicore.com, information about climate change and greenhouse gases

https://noppa.tkk.fi/noppa/kurssi/a-9.2998/materiaali/jouni_raisasen_luentokalvot_18.9.2008.ppt.

Kasvihuoneilmion voimistumisen vaikutus ilmastoon

<http://climate-science.org/Spring.2005/OceanWarming.EarthImbalance.htm#BalanceSidebar> ocean warming and earth's imbalance

<http://earthobservatory.nasa.gov/Features/OceanCooling/> oceans store heat

[http://atmosdyn.yonsei.ac.kr/nrl/seminar/Hansen_etal_SC2005\(S\).pdf](http://atmosdyn.yonsei.ac.kr/nrl/seminar/Hansen_etal_SC2005(S).pdf) Planetary heat storage

http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr_spm.pdf IPCC synthesis report 2007, summary for policymakers

http://news.bbc.co.uk/1/shared/bsp/hi/pdfs/30_10_06_exec_sum.pdf Stern review executive summary, consequences on climate change

<http://www.reuters.com/article/scienceNews/idUSN1340440520070213> sea level rise consequences

http://www.tallbergfoundation.org/Portals/0/Documents/Grasping_the_climate_crisis.pdf

climate change current status

http://cdiac.ornl.gov/trends/emis/meth_reg.html FOSSIL FUEL CO2 EMISSIONS

<http://cdiac.ornl.gov/trends/emis/overview.html> global, national and regional fuel emissions 1751->2005

<http://www.esrl.noaa.gov/gmd/aggi/> greenhouse gas index

<http://www.esrl.noaa.gov/gmd/ccgg/trends/> current trends in co2 , link to ppm table

http://en.wikipedia.org/wiki/CO2_equivalent calculation of CO2 eqv.

